

Titulació	Tipus	Curs
Ciència, Tecnologia i Humanitats	OB	2

Professor/a de contacte

Nom : Xavier Roque Rodriguez

Correu electrònic : xavier.roque@uab.cat

Equip docent (extern a la UAB)

Mathias Jaque Hidalgo

Simon Høffding

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No n'hi ha.

Objectius

L'objectiu d'aquest curs és examinar el lloc que ocupa el llenguatge en l'arquitectura cognitiva des de diferents perspectives, com són la lingüística, la psicologia del llenguatge i la filosofia. Pretén, d'una banda, proporcionar a l'alumnat les eines teòriques per a abordar qüestions sobre la naturalesa del llenguatge i de la cognició lingüística i, per una altra, donar compte de la seva relació amb altres aspectes de la cognició i del pensament. L'assignatura proporciona una actualització de les propostes teòriques clàssiques que permetrà als estudiants analitzar de manera crítica l'especificitat del llenguatge humà en relació, d'una banda, amb altres sistemes de comunicació del món natural i, per una altra, amb els sistemes generatius propis dels Grans Models de Llenguatge (*LLM) de la IA.

Resultats d'aprenentatge

1. Elaborar treballs creatius i projectes personals en l'àrea d'estudi corresponent.
2. Familiaritzar-se amb els diferents programes d'estudi naturalista de la ment i el seu funcionament.
3. Aproximar-se al llenguatge a través de mètodes específics per demanar i utilitzar dades lingüístiques.
4. Conèixer l'estructura i l'evolució de la facultat del llenguatge, així com les interaccions entre el llenguatge i la cognició.
5. Avaluar els problemes que plantegen l'estudi del llenguatge i la cognició a partir dels mètodes i conceptes propis de la filosofia, la lingüística, la ciència cognitiva i altres disciplines.
6. Integrar elements de diferents àrees de coneixement per analitzar una situació i proposar actuacions o solucions.

7. Fomentar l'esperit d'equip i la integració dels punts de vista dels altres.

Continguts

Tema I. La facultat del llenguatge

- I.1. El llenguatge humà. Llengües naturals. La facultat del llenguatge
- I.2. Biolingüística: el llenguatge com a capacitat biològica de l'espècie humana. Evidències i controvèrsies.
- I.3. Naturalesa del llenguatge. Propietats de les llengües naturals.
- I.4. Forma i funció en l'estudi de les llengües naturals. Paradigmes actualment vigents.
- I.5. El sistema computacional i les interfícies amb altres sistemes cognitius. *FL en sentit estret i en sentit ampli.
- I.6. Cognició, cultura i diversitat. La qüestió dels universals i la diversitat lingüística.

Tema II. Les relacions entre el llenguatge i la cognició

- II. 1 Desenvolupament de música i llenguatge
- II. 2 Llenguatge i ment corporificada
- II. 3 Llenguatge i pensament
- II. 4 Pensament i Models de Llenguatge Gran (Large Language Models, LLM)/ intel·ligència artificial (IA)

Tema III. Llenguatge i processos cognitius

III.1. Processos psicològics en l'ús del llenguatge

- 1.1. Nocions bàsiques d'arquitectura cognitiva: la teoria computacional de la ment i altres concepcions de l'arquitectura mental
- 1.2. Percepció i comprensió del llenguatge parlat i escrit
- 1.3. Producció del llenguatge
- 1.4. Alteracions del llenguatge en adults

III.2. Ontogènia i filogènia del llenguatge

- 2.1. Innatisme i especificitat en l'adquisició del llenguatge
- 2.2. Alteracions en el desenvolupament del llenguatge
- 2.3. Llenguatge i cognició comparats: cognició i comunicació en animals no humans; el problema dels trets de disseny del llenguatge
- 2.4. Debats sobre l'origen del llenguatge

Aquest curs s'organitza entorn d'una sèrie de classes teòriques en les quals el professorat exposarà els temes del programa, un conjunt de seminaris pràctics que requeriran la preparació prèvia de l'estudiantat a partir de materials de lectura i l'organització de debats, i la realització supervisada d'una sèrie de tasques i treballs individuals. A través de les eines del campus virtual es proporcionaran tots els detalls en relació als materials de treball i les dates per a la realització de les activitats proposades al llarg del curs.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Lectura de textos i materials	30	1,2	2, 4, 5
Temps d'estudi i de preparació dels temes i els treballs	62,25	2,49	1, 6, 7
Tutoria i supervisió de treballs	4,25	0,17	1, 6, 7
Exercicis pautats d'aprenentatge	16	0,64	1, 6, 7
Classes teòriques	33	1,32	2, 3, 4, 5

Aquest curs s'organitza entorn d'una sèrie de classes teòriques en les quals els professors exposaran els temes del programa, un conjunt de seminaris pràctics que requeriran la preparació prèvia dels alumnes a partir de materials de lectura i l'organització de debats, i la realització supervisada d'una sèrie de tasques i treballs individuals.

A través de les eines del campus virtual es proporcionaran tots els detalls en relació als materials de treball i les dates per a la realització de les activitats proposades al llarg del curs.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè l'alumnat completi les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen oral individual	34 %	1	0,04	4, 5, 6
Examen escrit	33 %	2,5	0,1	2, 3, 4, 5, 6
Presentació oral	33 %	1	0,04	1, 5, 6, 7

L'avaluació consistirà en la realització d'una prova escrita final, l'elaboració d'un o diversos treballs escrits breus i la realització d'exposicions (individuals o en grup) en els seminaris pràctics del curs.

Examen escrit: correspondrà al 30 % de la nota.

Elaboració de tasques i assaigs: 45 % de la nota.

Presentacions en classe: 25 % de la nota.

Es mantindrà la mateixa distribució de percentatges en la convocatòria extraordinària. L'alumne que hagi aprovat les tasques i assaigs ja realitzats podrà guardar les notes. No és recuperable el 25 % de la nota de presentacions en classe.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Avaluació única

L'estudiant que opti per la modalitat d'Avaluació única haurà de realitzar, en la data indicada, un examen escrit (55 %) i el lliurament dels assajos requerits (45 %).

Aquesta assignatura permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) exclusivament en tasques de cerca bibliogràfica o cerca d'informació, correcció de textos o traduccions, a criteri del professorat. Es poden contemplar altres situacions, sempre amb el vistiplau del professor/a. L'estudiant ha de (i) identificar les parts

que han estat generades amb IA; (ii) especificar les eines utilitzades; i (iii) incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA en aquesta activitat avaluable es considerarà falta d'honestedat acadèmica i comporta que l'activitat s'avalui amb un 0 i no es pugui recuperar, o sancions majors en casos greus.

Bibliografia

Archer, K. & Wilsche, H. (2026) ["Extending Human Intelligence Through AI"](#)

Belinchón, M.; Igoa, J.M.; Rivièr, A. *Psicología del lenguaje: Investigación y teoría*. Madrid: Trotta, 2009 (1a ed. 1992).

Boeckx, Cedric. *Biolinguistics*. ICREA.

Carruthers, P.; J. Boucher (Eds.). *Language and Thought: Interdisciplinary Themes*. Cambridge: Cambridge University Press, 1998.

Carruthers, P. *Language in Cognition*. En: E. Margolis, R. Samuels, and S. Stich (Eds.) *The Oxford Handbook of Philosophy of Cognitive Science*. Oxford: Oxford University Press, 2012.

Clark, A. (1997). *Being There: Putting Brain, Body and World Together Again*. Cambridge, MA: MIT Press, 1997. Hi ha trad. cast.: *Estar ahí*, Barcelona: Paidós, 1999.

Cross, I. (2009) "The evolutionary nature of musical meaning" *Musicae Scientiae*, 13(2_suppl), 179-200.

Cuetos, F., González, J. y De Vega, M. *Psicología del lenguaje*. Madrid: Editorial Médica Panamericana, 2015.

Chomsky, Noam. *Sobre la naturaleza y el lenguaje*. Tres Cantos: Akal, 2003.

Chomsky, Noam. *What Kind of Creatures Are We?* New York: Columbia University Press, 2016.

Di Sciullo, A. & C. Boeckx (eds.) (2011). *The Biolinguistic Enterprise*. Oxford University Press.

Dreyfus, H. (1972). *What Computers Can't do*. Harper & Row.

Eguren L. y Fernández Soriano, O. *Introducción a una sintaxis minimista*. Madrid, Gredos, 2016.

Escandell Vidal, M. (coord.) (2011). *El lenguaje humano*. UNED

Escandell, M. Victoria. *La comunicación. Lengua, cognición y sociedad*. Tres Cantos: Akal, 2014.

Evans, V. (2014). [The Language Myth. Why language is not an instinct](#). Cambridge University Press.

Gallego, Ángel. *Manual de sintaxis Minimista*. Tres Cantos: Akal, 2021.

Gentner, D.; S. Goldin-Meadow (Eds.). *Language in Mind: Advances in the Study of Language and Thought*. Cambridge, MA: MIT Press, 2003.

Gomila, A. *Verbal Minds. Language and the Architecture of Cognition*. Amsterdam: Elsevier, 2012.

Gumperz, J. J.; Levinson, S. C. (Eds.). *Rethinking Linguistic Relativity*. Cambridge: Cambridge University Press, 1996.

Hauser, M. D., Chomsky, N. & Fitch, W. T. (2002). The faculty of language: What is it, who has it, and how did it evolve? *Science*, 298(5598).

Jackendoff, R. (1996). How language helps us think. *Pragmatics and Cognition* 4 (1996): 1-24.

Jackendoff, R. (2002). [Foundations of Language](#). Oxford University Press.

- Lakoff, G. & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. Chicago University Press.
- Langland-Hassan, P.; A. Vicente (Eds.). *Inner Speech: Nature and Functions*. Oxford: Oxford University Press, 2018.
- Mairal, R. y J. Gil (eds.) (2003). *En torno a los universales lingüísticos*. Akal.
- Mendívil-Giró, J. L. *Origen, evolución y diversidad de las lenguas: una aproximación biolingüística*. Berna: Peter Lang, 2009.
- Mendívil-Giró, José Luis; J. C. Moreno-Cabrera. *On Biology, History and Culture in Human Language. A Critical Overview*. Sheffield: Equinox, 2014.
- Mendívil-Giró, José-Luis. What are Languages? A Biolinguistic Perspective. *Open Linguistics* 1 (2014): 71-95.
- Mithen, S (2004). *The Singing Neanderthals*. Harvard University Press.
- Newmeyer, F. (1998). *Language Form and Language Function*. MIT Press.
- Pinker, S. *The Language Instinct*. Cambridge, MA: MIT Press, 1994. Hi ha trad. cast.: *El instinto del lenguaje*, Madrid: Alianza, 1995.
- Pinker, S. *The Stuff of Thought: Language as a Window into Human Nature*. New York: Viking Penguin, 2007.
- Sacks, O. (1988). *Seeing Voices: A Journey into the World of the Deaf*. Berkeley, CA: University of California Press, 1988. Hi ha trad. cast.: *Vejo una voz. Viaje al mundo de los sordos*, Madrid: Anagrama, 2006.
- Sedivy, J. *Language in Mind: An Introduction to Psycholinguistics*. Sunderland, MA: Sinauer Associates, 2014.
- Spivey, M. J.; McRae, K; Joanisse, M. F. *The Cambridge Handbook of Psycholinguistics*. Cambridge: Cambridge University Press, 2012.
- Tomasello, M. (2013). *Los orígenes de la comunicación humana*. Katz editores.
- Vega, M. de y Cuetos, F. (Eds.). *Psicolingüística del español*. Madrid: Trotta, 1999.
- Vygotsky, L. S. *Thought and language*. Cambridge, MA: MIT Press, 1962. Hi ha trad. cast.: *Pensamiento y lenguaje*, Barcelona: Paidós, 2020.
- Whorf, B. *Language, Thought, and Reality: Selected Writings of Benjamin Lee Whorf*. Cambridge, MA: MIT Press, 1956. Hi ha trad. cast.: *Lenguaje, pensamiento y realidad*, Barcelona: Barral, Barcelona, 1971.
- Wilson, R.A. y Keil, F. *Enciclopedia del MIT de ciencias cognitivas* (2 vols.). Madrid: Síntesis, 2002.

Programari

No es requereix programari específic.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre.
A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Tipus de docència	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TE) Teoria	20	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(PAUL) Pràctiques d'aula	20	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
